

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár:
egész évre 500 K., félévre
250 K. Egyes szám ára 12 K.

Farsang vége.

Tulajonképen közgazdasági, vagy általános politikai elmélkedésnek a tárgya is lehetne az a jelenség, amelyet tollamra veszek, de azért azt hiszem, nem hagyom el azt a területet, amelyre e lap szorítkozik, mert a kérdésnek valláserkölcsi oldala is bőven van.

Az aszketizmusnak a világa bizonyára lejárt és ma aligha kívánja valaki azt, ami egyébként a nyugodt derűjű keresztyén világnézetnek nem is következése, hogy az emberek minden világosságtól teljesen távoltartsák magukat. Ám a világgýűlölet, meg a földi örömeiben elmélyedés között mérhetetlen távolság van és ennek a távolságnak nagysága sokszorosán szembeötlő épen olyan nemzetnél, mely — mint a miénk — a keserűségnek és nyomorúságnak mélységeibe jutott.

Ha halott van a házban, akkor sem sirunk örökké és a legnagyobb veszteség után is tudunk gyönyörködni kedves örömeiben. De tombolni, duhajkodni még a felszínes érzésű ember sem szokott ilyenkor, ha egyébert nem, hát jó izlésből.

Mégis most Magyarországon, ebben a nagy halottas házban, egymás érték a dáridók. A kalendárium szerint rövidre szabott farsang annyi teménytelen hállal volt megtöltve, hogy igazán szinte egy nap sem múlt el valamiféle nagyobb mulatozás nélkül.

Pedig nemesak panaszkodunk a szegénység miatt, valósággal nyögünk nyomasztó súlya alatt. Még akinek ma jól megy is dolga, az sem lehet bizonyos, ha csak egy kicsit gondolkodik, a maga és családja jövője felől. Annak, aki szétnéz a világban, lehetetlen nem látni, hogy a középosztály nagyrészenek már is bekövetkezett teljes anyagi leromlását gyors tempóban követni fogja előbb ugyanezen osztály többi részének, azután minden magyar társadalmi rétegnek szomorú szegénysége. De azért folyik a bor és szól a muzsika, mintha úgy megvirradt volna a magyarnak, hogy sohasem lesz többet éjszaka.

Krisztus Urunk nem így értette, amikor arra tanított, hogy ne legyetek szorgalmatosok a holnapi napról. Nem azt akarta, hogy elpazaroljuk az Isten áldását, hanem azt, hogy ne zsongassunk mindent a magunk gyönyörűségére.

Nem nagy számvetés kell annak a megállapításához, hogy egy-egy ilyen báli éjszaka milyen összegeket emészt fel az egyesekből úgy, mint a köz javából. Akárhány család van, amelynek keservesen meg kell koplalni — s talán a jövő nemzedék egészsége árán — egy-egy ilyen szomorúan vidám mulatozást. De hát ez az ő dolguk. Ez sem tisztára magánügy ugyan, de mégsem elsősorban közérdekű.

Ellenben látnunk kell azt, hogy közintézményeink sorvadnak a rettentő anyagi nehézségek súlya alatt. Látjuk, hogy ifjaink becsületes táplálékhoz is alig juthatnak, ruházkodni szinte képtelenek, a legszükségesebb szellemi eszközökkel nem tudják magukat ellátni. De azért csak beszélünk a diáknyomorról és összetett kezekkel nézzük, hogy ugyanazon fiatalág másik része milliokat dobál ki a fényes bál sikerére.

Hol van itt a keresztyénség? Hol van a legszébb tanítás követése: egymás terhét hordozzátok? És hol van itt az igazi, komoly hazafiság, a magyar nemzet jövőjének biztosítására való törekvés?

Pedig nem rosszindulatúak ezek a mulatozók. Keresztyének is, sőt legnagyobbbrészt különösképp súlyt helyeznek keresztyén mivoltukra. Hazafiak is, sőt váltig emlegetik a nemzeti szempontokat. És amit beszélnek, hiszik is a maguk módja szerint.

Csak épen hogy nem tudnak más örömet elképzelni, mert nem ismernek más örömet, mint ezt a léha, könnyelmű mulatozást. A materialista felfogástól, amely ellen pedig olyan szigorúan dörögnek, épen nem tud megtisztulni ez a nemzedék.

Bizony pusztában tévelygő nép vagyunk mi és nekünk is szükségünk van negyven esztendőkre, hogy a bűneinktől megtisztulhassunk.

De vajjon remélhetünk-e égi manát és lesz-e, aki számunkra a sziklából vizet fakaszt?

Közelet

Nyolcszázötvenezer korona.

Nem vagyunk anyagi gondolkozásúak s a pénznek nem tulajdonítunk több jelentőséget annál, hogy eszköz, amely által a forgalom könnyebben bonyolítható, avagy egyes emberek segíthetők. Am mégis, ha a pénz mögött erkölcsi erő áll, ha a pénz munkának, fáradságnak és önfeláldozó szeretetnek a gyümölcse: akkor nem mehetünk el mellette szó nélkül, nem térhetünk felette napirendre mindent eltemető némasággal.

Az a nyolcszázötvenezer korona, amelyről szólunk, nem tőke (pedig még ma is számottevő tőke lenne), hanem félévi kamata annak az alapítványnak, amelyet Dr. Baltazár Dezső püspökünk nagy töredelemmel és sok veritékezéssel a múlt évben odakinn Amerikában gyűjtött a debreczeni szegény tanulók segélyezésére. Ez az összeg már ki is van osztva az I. félévben olyan módon, hogy 350 ezer K segélyben részesültek az egyetemi hallgatók (ebből 152 ezerben hittanhallgatók), 300 ezer K-t kaptak gimnáziumi tanulók és 200 ezer K-t a tanítóképző-intézet növendékei. A segélyek összege 2—12 ezer korona között váltakozik, a szükség szerint.

Ha tekintetbe vesszük azt, hogy ugyanez a Baltazár Amerikai Alapítvány az első félév második negyedében már 250 ezer koronát osztott ki segélyül s így ebben az iskolai évben *egy millió százezer* koronával gyámolította az ifjakat, felekezti különbség nélkül: akkor csak a legnagyobb tisztelettel szólhatunk püspökünknek emez igazán nemzetmentő óriási szolgálatáról. Nem rekriminálunk, hogy mit tesznek mások az egyházuk és nemzetünk érdekében, azt azonban megvárjuk, hogy becsületes önbeismerés után hallgassanak el azok, akik az üres gáncsoskodás léha szolamái után e hatalmas cselekedet beszélő tényei előtt állanak. **Gl.**

Harangavatás Pocsajon.

Feledhetetlen ünnepe volt január hó 21-én a pocsaji református gyülekezetnek. E napon szentelte fel két újonnan öntött harangját. Az istentiszteleten, melyen a szomszédos községek képviselőiben résztvettek a lelkészek egyházuk gondnokaival, a helybeli lelkész imája után Veress Bálint henczidai lelkész, egyházmegyei főjegyző hirdette szívbe markolóan és megnyugtatóan Isten ígését. Istentisztelet után egyházközségi diszközgyűlés volt. A lelkész beszámolt a harangok megöntetésének történetéről s beszélt azoknak jelentőségéről. Felemelő érzést váltottak ki úgy a helybeli gör. kath. lelkész, valamint a testvér református gyülekezetek megjelent lelképásztornak meleg, bensőségteljes üdvözlő és biztató beszédei, melyeket a helybeli lelkész szeretettel

viszonzott a gyülekezet nevében és a testvérgyülekezetek hasonló irányú akciójára Isten áldását kérte.

A harangok megöntetését az tette lehetővé, hogy a nagyobbikat (610 kg.) az egyházközség egyik köztisztelőben álló családja: a Barta-család a múlt év májusában elhalt nemesen érző édes atyjuk emlékére ajándékképpen adta az egyháznak. Így a kisebbik (364 kg.) költségét könnyebben vállalhatták a gyülekezeti tagok.

A közgyűlés után a presbiterium tisztelgett a Barta-családnál és megköszönte az elhunyt édes atya emlékét méltó módon megőrző adományt.

Majd közeledre jöttek össze többen, mint százan, honnan az elhangzott felköszöntő beszédek után mindenki azzal az óhajással tért haza, bárcsak a kegyelmes Isten megóvná viszályoktól megcsontított hazánkat és visszaadná régi épségét.

Ö. L.

Hajdúhadház

Hajdúhadházon folyó február hó 4-én harangavatás volt. Az istentiszteletet Dr. Baltazár Dezső püspökünknek Debreczenben ugyanaz nap délelőtt teljesített szolgálata miatt délután 3 órakor lehetett megtartani.

Az istentiszteleten Szabó Antal alsószabolcs-hajdúvidéki esperes mondotta az imát, Dr. Baltazár Dezső püspökünk a predikációt. A hajdúhadháziak nagy temploma bizony szűknek bizonyult az ünneplő ezrek befogadására. Gyönyörűséges, szívet emelő ima, hatalmas, szívet-lelket, elmét gyönyörködtető predikáció, gyülekezeti éneklés, olyan erőteljes, olyan szép, amelyet, sajnos, csak kevés gyülekezetben tapasztalhatni, — két dalárda éneke, melyek közül az iparosok ifjú dalárdájának ekkor volt első templomi szereplése, mind hozzájárultak, hogy úgy érezze magát minden jelenlevő, mint ha a mennyország kapujában állana.

Nemcsak harangok, de orgona újjáépítés és templomkerítés avatás is volt. Az orgona a templomnak, a templomnak művészileg kiépített kerítése az egész Hajdúhadháznak díszé, büszkesége. Utóbbi helybeli derék iparos tervezte és építette.

Istentisztelet végeztével református egyház, róm. kath. egyház, zsidó hitközség, város, református tanítótétel, állami tanítók testülete, iparosegylet stb. üdvözölték püspökünket.

Este 7 órakor 500 terítékű bankett volt, amely, mivel a gazdag vacsora nyers anyagát az ünneplő közönség adta össze s az izletes ételeket a derék hajdúasszonyok egész serege állította elő, a presbiterek feleségei adván a jó példát, olyan volt, mint egy nagy családi összejövetel.

A vacsorára összegyűlt adományok tekintélyes mennyiséget kitevő feleslegét hétfőn kiosztották a szegények között.

Minden, de minden közadakozásból jött létre, egy év leforgása alatt: a 15 q 55 kg. és 8 q

51 kg.-mos harang, az orgona, a templomkerítés. Több, mint 5 millió korona, amiben egy fillér sincs kivetés s a munka folyik tovább. Hajdúhadház derék népe, a lelkes presbiterium s Molnár Zoltán lelkész még sok szép dolgot terveznek s minden reménység meg van arra, hogy a tervek valóra válnak. Már e nyilvánvaló anyagi gyarapodás mellett szemmel látható lelki siker az, hogy a helybeli baptista gyülekezet a megszűnés küszöbén áll, a vezető már visszatért hozzánk, belátván tévedését.

Minden siker az Úrtól van, Neki legyen dicsőség!

Harang- és orgonaszentelés Apagyon.

Az apagyi református egyház a hivek áldozatkészségéből a háború alatt elrekvirált harangja helyett újat öntetett s elrekvirált orgonasípjait is újakkal pótolta. Január 21-én impozáns ünnepség keretében adták át rendeltetésüknek a több mint 4 mázsás harangot és az újjáépített orgonát. Reggel 9 órakor a torony elé elhelyezett s megkoszorúzott harangot Szabó Aladár helybeli lelkész hálafohásza után huzták fel és helyezték el a toronyban. Az új harang hangjai mellett gyülekezett egybe a hivek serege a templomba. Gyülekezeti ének után Szabó Lajos esperes olvasott bibliát s mondott magas szárnyalású alkalmi imát. Utána Bokros Elek rohodi lelkész, egyházmegyei főjegyző hirdette az ígét mélyen szántó, szép beszédében. Egyházi beszéd után Szabó Aladár helybeli lelkész szólott a hivekhez, majd Tomory Dezső szabolcsi lelkész újszülötteket keresztelt. A 179. dicséret 10. versének elénekülésével végződött az ünnepélyes istentisztelet.

Istentisztelet végeztével közös ebéd volt az iskola egyik termében, amelyen a fenti vidéki lelkészekon kívül több környékbeli lelkész s világi notabilitás volt jelen. A vendégek sorai közt megjelent Dr. Erdőhegyi Lajos is, a kerület országgyűlési képviselője.

Ebéd után orgonahangverseny volt a templomban. A gazdag és változatos műsort Hammerstädt János debreczeni zenetanár, orgonaművész művészi orgonajátéka, Nagy András debreczeni kántor és Varga Ferenc vásárosnaményi lelkész szebbnél szebb énekszámával s Zámory Sándor debreczeni segédlelkész alkalmi szavalata töltötték ki.

A minden részletében szépen sikerült ünnepséget este mulatság követte, amelyen a község fiatal-sága a késő órákig a legjobb hangulatban maradt együtt.

Irodalmi szemle

A sárospataki református főiskola évkönyve. I. kötet. Sárospatak, 1922. 8 r. 160 l. Ára 450 K. A legnagyobb dicséret illeti meg a sárospataki főiskola elöljáróságát, hogy a mai nehéz viszonyok között is áldozatos költséggel kiadta ezt a külsőleg

és belsőleg egyaránt ékes és értékes Évkönyvet, mely, bizonyára, egy következő, hosszú sorozatot vezet be dicsőségére a főiskolának és tanárainak. Azt hisszük, nem csalódunk, ha az Évkönyv létrehozásában az érdem oroszlánrészét a főiskola jelenlegi közigazgatójának, *dr. Rácz Lajosnak* ítéljük, aki a maga fáradhatatlan, sokoldalú és tartalmas irodalmi munkásságával valóban méltó representánsa és vezetője a sárospataki főiskolának. Az Évkönyv elé is ő írt néhány tájékoztató sort, melyben elmondja, hogy az Évkönyv célja alkalmat és teret nyújtani a főiskola tanárainak a tudományos munkálkodásra, továbbá az elhunyt tanárok felett tartott emlékbeszédek közlésével a hű munkásoknak emlékelet állítani, s ezzel a főiskola legújabbkori történetének ismeretéhez is hozzájárulni egy-egy adalékkal. A könyvben közölt beszédek és dolgozatok mindenesetre szép fényt vetnek a sárospataki tanárok lankadatlan tudományos és irodalmi munkásságára. Már a pusztá tartalomjegyzékből is láthatjuk, hogy milyen gazdag szellemi kincs foglalt magában. E tartalom a következő: Soltész Ferenc emlékezete (Szilágyi Benő); Zsoldos Benő emlékezete (dr. Gulyás József); Szivos Mihály emlékezete (Ellend József); Az energia-megmaradás elvének történetéhez (dr. Batta István); Az Aland-ügy és a nemzetközi jog (dr. Buza László); A sárospataki református főiskolai könyvtár ősnymtatványai (Harsányi István); Személyt jelentő főnevek képzése tulajdonnevek segítségével a verbászi német nyelvjárásban (dr. Jakob Károly); Augustinusról levelei nyomán (Marton János); A filozófia oktatása és oktatói a sárospataki főiskolában (dr. Rácz Lajos) I. közl. A kötet végén német nyelven olvasható a dolgozatok rövid, összefoglaló tartalma, hogy ily módon a művelt külföld is tudomást szerezzen róla. Ez ismét a dr. Rácz Lajos irányát és munkásságát mutatja, aki a maga nagy nyelvtudásával évtizedek óta buzgólkodik azon, hogy a magyar tudományos törekvéseket német lapokban és folyóiratokban a külfölddel megismertesse s állandó összeköttetést tart fenn nemcsak német, de francia tudósokkal is; egyúttal a múltban is szorgalmasan és sikeresen kutatja, irodalmunk gazdagítására, ezeket az összeköttetéseket.

Gondolatok szárnyán. Versek. Írta *Madai Gyula*. Budapest, 1922. Kis 8-ad rét. 72 l. Ez a kis füzet mindössze 31 verset foglal magában, de, bár külsőleg nem terjedelmes, annál súlyosabb belsőleg. A szerző debreczeni főgimnáziumunk egykori kitűnő diákja, most a budapesti református főgimnázium jeles tanára, szakkörökben is jól ismert és szereplő férfi, az Orsz. Középiskolai Tanár-egyesület alelnöke. Egyik tagja annak a költői társaságnak, mely jóformán még a tanulói évek alatt debreczeni kollégiumunkban benső barátság révén, poétai véna alapján, közös nagy cél érdekében szervezkedett s magát *Bokréta* társaságnak nevezte; amely társaság, Madain kívül, olyan izmos tehetségekből áll, minők *Oláh Gábor*, *Gyökössi Endre*, *Baja Mihály*. E társaság tagjai már együttesen

is gazdagították irodalmunkat egy pár kötet szép és hangzatos költeménnyel. Madai tehát mindenképen, még családi összeköttetéseinél fogva is, szorosán kapcsolódik Debreczenhez és itt a mi ősi kollégiumunkhoz, melynek hatása is érzik rajta, amit itt dicsekedve emlegetünk. Madai mélyen gondolkozó fő és hiteles lélek. A mostani zavaros, mindenféle szennyes szellemi áramlatokkal telt, internationalis és erkölcsileg dekadens időkben valóban üdítőleg és felemelőleg hatnak lelkünkre az ő mély vallásosságot lehelő, magyar hazafias tüztől izzó és magasabb, tisztább, étheribb régiókba ragadó versei. Kiforrott, megérett poétai tehetsége, melytől még ezután várjuk a java gyümölcsöt, egy olyan költő-philosophust tár elénk, aki az életet és annak jelenségeit magasabb életprincípiumok és erkölcsi szempontok szerint szemléli s még legkisebb belső élményeit is valami tiszta, szép, megragadó világításban tükrözteti. Hit, haza, természet, család, amikről énekel, mind egy szárnyaló lélek szikrázó fényében jelennek meg előttünk verseiben. A cím jól fejezi ki a kötet tartalmát; Madai valóban a gondolatok szárnyán repül. Jól esik vele szárnyalni. A legszivesebben üdvözljük s költeményeit melegen ajánljuk. **S. Sz. J.**

Könyvek Kálvinnól és a kálvinizmusról.
Kálvin jelleme. Írta: Doumergue Emil a montaubani református theologiai fakultás tiszteletbeli dékánja. Fordította dr. Révész Imre, a fordítást átnézte dr. Nagy Zsigmond, előszóval ellátta Muraközy Gyula. Budapest, 1922. A Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség kiadása. 8°, 115 lap, ára 190 K. — *Művészet és érzelem Kálvinnál és a kálvinizmusban.* Írta: Doumergue Emil, fordította dr. Révész Imre, a fordítást átnézte dr. Nagy Zsigmond. A szerző előszavával. A Holland-magyar kálvinista könyvtár II. kötete. Budapest, 1922. 8°, 99 lap, ára 90 K. — *A mai magyar kálvinizmus.* Írta: dr. Révész Imre debreczeni lelkipásztor. A Holland-magyar kálvinista könyvtár VI. kötete. Budapest, 1923. 8°, 43 lap, ára 88 K.

Ez a három értékes könyv nemcsak azért tartozik össze, mert egy éven belül egy kézről kapja a hármát az olvasó, hanem azért is, hogy amit a két elsőből tanulunk, azt a harmadik útmutatása szerint magunkra kell alkalmaznunk egyházunk és hazánk javára. Doumergue, Kálvin és a kálvinizmus legalaposabb ismerője a Kálvin jelleme című könyvben megeleveníti előttünk a valóságos Kálvint, úgy mint embert, mint theologust és mint az egyház és társadalom szervezőjét. Belátunk a nagy reformátor lelkének vívódásaiba, amint ellentétes princípiumokból kiindulva lelke magasba tör, s ahogy a gótikus templom ablakfalai, amelyek végre is egymásra hajolva s egymást támogatva, csúcsosodnak az ég felé, így Kálvinnál is ellentétesnek tetsző lelki erők egyensúlyozódása vezet a mennyeknek országa felé. — A „Művészet és érzelem Kálvinnál és a kálvinizmusban“ c. könyv. egyes csoportosítással,

az ellenvéleménnyel bátor szembenézéssel és Kálvin tulajdon szavainak bőséges idézésével cáfolja meg azt az elterjedett és valóban tartott tévedést, mely szerint Kálvin száraz, rideg természet lett volna, akinek a művészetek iránt nem volt volna érzéke. Ellenkezőleg, e könyv olvasásakor meggyőződünk affelől, hogy nagy reformátorunk a művészetek iránt nagy érzékel birt, azokat támogatta s a kálvinizmussal kapcsolatban a művészeteknek lelkibb irányai: a zene és festészet igen szépen fejlődtek. — Ilyen általános és gyökeres, valamint már előzetesen a magyar kálvinizmus történetéből nyert alapos tudomány után és gyümölcsöképen íródott „A mai magyar kálvinizmus“ c. könyv, amelyben a szerző a múltból nyert tapasztalatok alapján történésznél is szokatlan éles látással bírálja a jelent, ismertetvén a mai magyar kálvinizmus három (antikatholikus, antiliberalis és pietista) főtípusát. Aki a mai magyar református társadalomban munkálkodik, vagy dolgozni kíván, olvassa el ezt a könyvet és vonja le a tanulságokat a maga számára. Ennek a jó könyvnek ugyanis meg nem érdemelt rossz következménye lenne az az okoskodás, hogy jól megmondta a szerző az ellenpártra, tanulhatnak belőle; ellenben anyaszentegyházunk javára szolgál ennek minden tanulsága, ha magunkon kezdjük el annak alkalmazását. — E három könyvet ajánljuk Olvasóink figyelmébe.

Halottaink

Mezőtelegdi Miskolczy Lajos Debreczen sz. kir. város, Hajdu- és Bihar vármegye főispánja folyó hó 2-án hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A debreczeni gyászszertartás után Álmosdon, a családi sírboltban helyezték végső nyugalomra. Kötelességtudó, kedves és tiszteletre méltó férfiú volt, akinek jelleme ősei értékes hagyományain és a debreczeni kollégiumunk szellemében edződött meg.

Dr. Szeremlei János járásbíró, Szeremlei Sámuel hódmezővásárhelyi lelkipásztor járásbíró fia. életének 40. évében január hó 22-én kínos szenvedés után elhunyt. Elköltözését ittmaradt szerettei szívből gyászolják.

Legyen áldott emlékezetök!

Különfélék

Olvasóinkhoz. Kedvetlenül állapítottuk meg, hogy 1922. évről és a korábbi időről több mint 42,000 korona áll hátralékban egyházaknál, tanintézeteknél, tanítótestületeknél s egyeseknél. Így lehetetlenség lapunkat fentartani. Nyomatékosan kérjük a hátralékosokat, hogy szíveskedjenek tartozásaikat befizetni. Mivel pedig úgy látjuk, hogy többen nincsenek tisztában azzal, hogy hátraléko-

sok-e vagy nem? — lapunk legközelebbi számában a tartozás felmutatathatása céljából név szerint közölni fogjuk a hátralékosok neveit. Felszólító levelet több mint 240 hátralékoshoz küldeni nem tudunk, nemcsak a munka sokasága, de a postai költségek miatt is. Hirdetési számlánk is van sok kiegyenlített. Ezt is kérjük rendezni.

A Kálvinisták Templomegyesületének hitvédő szakosztálya f. hó 2-án tartotta februári havi ülését, amelyen dr. Révész Imre lelkipásztor „A kálvinizmus és a vallási türelem” címen tartott erősbizonyítékokkal támogatott előadást, Majd dr. Szücs Ernő fővárosi reáliskolai tanár beszélt Isten nagyságáról s az ember kicsiségéről vallásos hittel és alapos természettudományi ismeretekre valló készséggel.

A debreczeni református tanítók folyó hó 3-án, délelőtt 9 órakor az egyházi tanácsteremben konferenciát tartottak, amelyen Uray Sándor megnyitó áhítata után dr. Szücs Ernő nagyszabású előadást tartott Isten lételéről, ezt követőleg Varga Miklós értekezett tartalmasan az iskolai és társadalmi nevelésről.

Lelkészválasztás. A zemplénagárdi gyülekezet folyó hó 4-én Csüry István debreczeni hitoktatót választotta meg lelkipásztorául. Csüry István egyike volt a háború elején hadbavonult 40 theologus diáknak, aki a harctéren szerzett kitüntetésekkel jött vissza a hadifogságból s úgy is, mint segédlelkész, úgy is, mint hitoktató, igen eredményes munkát végzett. Kísérje Isten áldása!

Amerikában a Pensylvánia államhoz tartozó Ashtabula magyar református egyház újjaépített templomát, ezenkívül két tantermes iskolát és színpados hatalmas dísztermet emel.

A Bethánia folyó hó 2-án volt húsz éves. Eredményes munkájáról külön füzetben fog beszámolni.

Egyházi lapjaink egyre jobban érzik a nehéz idők súlyát. Ennek nyomása miatt a Lelkészegyesület legújabb számában már arról értesíti olvasóit, hogy míg az előfizetőktől és R. M. L. E. tagoktól segítséget nem kap, nem jelenhetik meg. Mi is, a többi laptársunk is, küzd az anyagi bajokkal. Nem jól van ez így, ezen változtatni kell, mert lehet. Erre mutat róm. kath. atyánkfiaiainál az a bevált rendszer, amely szerint pl. a két hetenként megjelenő Egri Egyházmegyei Közlöny előfizetési ára *minimum* 500 K, minden számban közlik azoknak a neveit, akik 1000 K-t vagy többet küldtek előfizetésül.

Lelkészmeghívás. A magyarországi egyház Danka József nagyváradi segédlelkészt hívta meg egyhangúlag lelkipásztorául. Isten bő áldása legyen a pásztoron és gyülekezeten egyaránt.

Mezőkövesden január 28-án volt az oda most betelepített jezsuiták rendházának és templomának felavatása.

A „Hungária” énekkara Németországban.

A műegyetemi haligatók „Hungária” bajtársi egyesületének énekkara németországi körutat tett január közepén. München, Halle és Lipcsében lépett fel Petőfi dalokkal és mondani sem kell, gyönyörű hatást ért el. E hatást pedig nem a Petőfi neve tette, sajnos, hanem a magyar dalokban megnyilvánuló közvetlen érzés, amely a németekre, kik a zene iránt oly finom érzéssel viseltetnek, mindig megteszi a maga kellemes benyomását. Petőfi neve azonban annyira ismeretlen itt kint, mintha legalább is valamely afrikai benszülött törzs költője lett volna. Egyáltalán nem helyes, ha újságjaink túlságosan kiszínezik azokat a „külföldi Petőfi ünneplések”-et. A tény az, hogy néhány irodalomtörténész és magyarbaráton kívül a közönség s ami legesodálatosabb, a diákság nem bír tudomással róla. Nagyon erős propagandát kell nekünk folytatnunk, hogy ezt az egyetlen s legnagyobb büszkeségünket is, legalább ismertté tegyük a külföld előtt. Berlinben készülünk a Petőfi ünnepségre, mely az egyetemen ünnepélyes keretek között fog lefolyni. Talán sikerül a német közönség lelkében a nagy magyar költőnek egy maradandó emléket állítani. Berlin, 1923 jan. 29. *Horeczky Béla.*

Megismételt kérelem. Megcsontított egyházkerületünkben az 588 anyaegyházból 336 egyház maradt meg. Ebből a 336 egyházból a karácsonyi perselypénzt eddig csak 130 egyház küldte be, 206 egyház még késik. Nehéz, sőt lehetetlen csak sejteni is az okát annak, hogy püspök urunk lelkes, a körülményeket részletesen kifejtő kiáltó szavára 206 egyház hetek elteltével sem kíván reagálni. Kevés eredménye volt a lapunk 2-ik számában közölt sürgető kérésnek is. A 130 egyházból 145,000 korona jött be a karácsonyi két ünnepnap perselypénztárból. Hogy mi gyűlt a 206 többi egyházban: nem tudhatjuk. Lehetetlenségnek tartjuk, hogy meg ne látták, el ne olvasták volna lelkészeink a püspöki felhívást, bár — sajnos, találoztunk olyan esettel is, amikor — valami-képpen az efézusi tanítványok azt sem hallották, „hogyha vagyon-e Szentlélek” (Csel. XIX. 2.): azonképen a legilletékesebb tényezőnek nem volt tudomása arról, hogy jelent meg, igenis lapunkban, a múlt évi 48-ik számban püspöki felhívó szöveg a szegény tanulók érdekében. . . Még egyszer felkérjük 206 egyház nt. lelkészeit, méltóztassanak az egyházkerületi pénztárhoz beküldeni a karácsonyi perselypénzt, hogy a pénztár a gyűjtés számadását lezárhassa s az eredményt lapunkban egyházanként közölhesse.

Hódmezővásárhelyen a Református Szövetség január hó 28-án nagyszerű templomi ünnepélyt rendezett, amelyen Harsányi Pál esperes biblíamagyarazattal, dr. Godács Imre és Losonczy Endre imádsággal, Bognár Rezső kántor szóló énekkel, az Iparos Dalárda énekszámval vett részt. Másnap este a Fekete sas dísztermében a Szövetség családi estélye volt, amelyen szintén tartalmas beszédet tartott Harsányi Pál esperes.

Levél a Szerkesztőhöz! Nagytiszteletű Szerkesztő Úr! Erdélyi Imre lelkésznek a f. évi 3. számban ifj. Radványi Sándor által közölt nekrolójában egy fontos adat hiányzik. Ez a hiányzó adat az, hogy Erdélyi Imrének három éneke van új énekes könyvünkben; még pedig egy bűnbánati felálló (20.), egy nagypénteki (50.) és egy nyári ének (249.). Mind a három ének nagyon szép. Új énekes könyvünk legelső kiadásában az 50. számú ének szerzősége tévedésből nekem is van tulajdonítva, de ez a hiba az újabb kiadásból már kiküszöböltetett. A tisztelet és elismerés koszorúját én is küldöm a boldogult sirjára, akivel a 20. és 50. sz. énekeknel szövegben és dallamban lelkileg ölelkezünk. Békés, 1923 január 29. Szügyi József.

Szerkesztői üzenet.

P. J. Gáboros és több másoknak. Félreértés. A 169/1923. sz. püspöki felhívás sem mondja, hogy a postára adott hivatalos levelek kimutatása küldendő be, csak az ellennyugtatóhoz kell csatolni kimutatást. Az ajánlott levelek, pénzutasványok, értékes csomagok postai költsége tekintetében mi, az egyház, portómentességet soha sem élveztünk. Így tehát az ide vonatkozó okmányok beküldése szükségtelen. Tehát csatolandó 1., időrendben sorozva a postától kiállított ellennyugtató, melynek nyomtatványát a postahivatal adja; 2., ezeknek az ellennyugtatóknak külön lapon tételenként való felsorolása, kimutatása, az ellennyugtató sor- vagy folyószámával való ellátása mellett. Nyugtát a költségnek a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól való megküldése után fogunk kérni, melynek összege nem mindenkor fog egyezni a beküldő egyházi- vagy iskolai hatóság kimutatásán jelzett összeggel.

Segédlelkészi alkalmazást keres nős lelkész. Cím a kiadóhivatalban.

Pályázati hirdetés.

A kisujszállási református főgimnázium fenntartó testülete pályázatot hirdet egy magyar-latin rendes tanári állásra. Pályázhatnak református okleveles tanárok. Javadalma: évi 2400 K fizetés, mely 3200 K-ig emelkedhetik, törvényszerű lakpénz és lakbérpótlék, 200 K ötödéves korpótlék, továbbá a megfelelő tanári fizetésekiegészítés és egyéb pótlékek.

Oklevéllel, anyakönyvi kivonattal, szolgálati, a proletárdiktatura és megszállás alatti viselkedést tanúsító bizonyítvánnyal felszerelt kérvények a Református Egyháztanácsához intézve az igazgatóság-hoz adandók be március 1-ig. Az állást a megválasztás után azonnal el kell foglalni.

B. listára helyezettek vagy menekültek egyenlő körülmények közt előnyben részesülnek.

Kisujszállás, 1923. febr. 1.

Török Imre.

igazg. tanácsi elnök

A „MÉLIUSZ“ könyvkereskedés mindent tudó

ábécéje.

Az én vallásom, minden református nélkülözhetetlen kalauza. Írta Dr. Erdős Károly.

Baltazár Dezső dr. „Az én hitvallásom“ és „Isten dicsőségére“ c. könyvei az egyházi irodalom gyöngyei.

Confirmatioi oktatásra legjobb könyv *Nagy István:* Debreczeni konfirmációi kis káté c. füzeté.

Debreczeni meséskönyv magyar szellemű és irányú lelkes könyv. Írta Gyökössy Endre.

Erdős Károly dr. könyvei tudományosságban alaposak, népszerűségben minták.

Feltámadás. Költemények. Írta Térei Sándor, a Magányos ember c. kiváló kötet szerzője.

Gyökössy Endre: Debreczeni Meséskönyv-e hazafias, tartalmas és díszes.

Hit és Haza. Tüzes magyar versek. Írta dr. Körösi Kálmán.

Imádkozó magyar. Régi magyar imádságok gyönyörű gyűjteménye. Kiadta Dr. Révész Imre.

Játékok, játékkönyvek, sportkönyvek óriási választékban.

Kommunista és zsidó üldözés. Dr. Magoss György pártatlan és elfogulatlan ítélettel megírt könyve.

Legendák. Krisztus legendák. Írták B. Bészler Anna és Székely András. Kedves kegyes történetek.

Méliusz világító lámpásának sugarai. Méliusz püspök legszebb gondolatainak gyűjteménye. Kiadta Dr. Erdős Károly.

Nyomatványok egyházi és világi irodák mindenemű szükségletére.

Oláh Gábor legújabb regényei: Fekete angyal, Léda hattyúja.

Próbáltatások idejéből. Dr. Baltazár Dezső mesteri rajza a kommunizmus és oláh megszállás idején átélte szenvedéseiről.

Révész Imre dr.: Az imádkozó magyar c. könyve református buzgó eleink legszebb könyörgéseit tartalmazza.

Szabó József, Méliusz Péter emlékezete, hatalmas emlékbeszéd a nagy magyar reformátor munkásságáról.

Szemelvények a magyar irodalomból. Heger Flóris gyűjteménye a legkiválóbb irodalmi termékekből.

Tiszteletes bácsi meséskönyve. Üde, kedves, szórakoztató, tanító és nevelő. Írta Tóth János.

Uray Sándor, Tárgymutató az új református énekeskönyvhöz. Szükséges segédeszköz.

Világi és egyházi irodalomban megjelent összes művek leggyorsabban szállíthatnak.

Welsh, The 50-Lesson System. Az angol nyelv legjobb tankönyve.

Zsolitások a legnagyobb választékban, legjutányosabb áron és legszebb kivitelben.

**„Méliusz“ könyvkereskedés és
könyvkiadó vállalat
Debreczen, Ferenc József-ut 26.**